

Kontrollkäik Kammeri Kooli 15. aprillil 2009.a.

KOKKUVÕTE

(1) Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid omal initsiatiivil Kammeri Kooli 15.04.2009.a.

Kammeri Kool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigi põhikool erivajadustega lastele.

Kooli õppekeeleks on eesti keel. Kooskõlas kooli põhimääruse §-ga 6 on kooli tegevuse eesmärgiks võimaldada hariduslike erivajadustega õpilastele koolikohustuse täitmist ja põhihariduse omandamist.

Koolis on õpilastel võimalik saada neli korda päevas tasuta toitu (toitlustuskulud kaetakse riigieelarvest kooskõlas PGS § 32¹ lõikega 1) ning kasutada kohta õpilaskodus.

Kontrollimise hetkel õppis koolis 108 õpilast. Nendest 92 õpilast õppis lihtsustatud õppekava alusel ning 16 toimetuleku õppekava alusel. 2008/2009. õppeaastal alustas Kammeri Koolis õpinguid 97 õpilast; sama õppeaasta jooksul lisandus 12 õpilast ja lahkus 1 õpilane.

Õpilased on Kammeri Koolis vanuses 7-19 eluaastat, kusjuures 19 aastaseid õpilasi on koolis 3 (kaks abikoolis ja üks toimetuleku koolis). Kammeri Kooli 6 õpilast on pärit asenduskodust. 5 õpilase emakeel ei ole eesti keel, vaid vene keel. Koolis õpib 15 puudega last ning 3 sügava puudega last.

Õpilased võetakse Kammeri Kooli vastu haridus- ja teadusministri 06.12.2005.a. määrusega nr. 52 kinnitatud õpilaste kooli vastuvõtmise, ühest koolist teise ülemineku, koolist lahkumise ja väljaheitmise korra alusel. Viimaste aastate jooksul on Kammeri Koolis olnud kõigile soovijatele olemas vabad kohad. Enamik õpilasi ehk 82% on pärit Tartu maakonnast. Ülejäänud õpilased on pärit Valga, Põlva, Võru, Jõgeva ja Viljandi maakonnast.

(2) 15.04.2009.a. toimunud kontrollkäigu raames kontrollis õiguskantsler, kuidas on lahendatud kooli arengut puudutavad küsimused (3.1.), kas kooli dokumentatsioon vastab nõuetele (3.2.), kas hariduslike erivajadustega õpilastele on tagatud kõik vajalikud õppevahendid (3.3.), kas koolis on kõik vajalikud ametikohad täidetud (3.4.) ning kas kool vastab tervisekaitse nõuetele (3.5.).

(3.1.) Kooli areng tulevikus

Kontrollimisel selgus, et Kammeri Koolil puudub nõuetekohaselt kinnitatud arengukava. Kooskõlas kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi: PGS) § 3¹ lõikega 3 peab kooli arengukava kinnitamise korra kehtestama kooli pidaja. Haridus- ja Teadusministeerium ei ole kehtestanud arengukava kinnitamise korda.

Kooli arengukava aastateks 2008-2011 on 29.08.2008.a. heaks kiidetud kooli õppenõukogu poolt. Arengukava on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumile. Kammeri Kooli selgituste kohaselt kaalutakse Haridus- ja Teadusministeeriumis, milliste kriteeriumide kohaselt peaks

riigikoole tervikuna hindama ning millest lähtuvalt reguleerida arengukavade kinnitamise korda.

Pärast 2008/2009. õppeaasta lõppu alustatakse Kammeri Kooli hoonetekompleksi renoveerimisega. Kammeri Kool korrastatakse kooliinvesteeringute programmi „Koolid Korda” raames ning vastav renoveerimist puudutav kokkulepe on sõlmitud haridus- ja teadusministri ning Riigi Kinnisvara AS vahel. Kammeri Kooli esindajate sõnul lammutatakse olemasolevatest hoonetest tööõpetuse maja ning koolihoone, mille asemele rajatakse uus ehitis. Õpilaskodu renoveeritakse. Kammeri Kool peaks alustama uutes renoveeritud hoonetes tööd juba alates 01.09.2010.a.

Ehitustööde perioodil õpivad lapsed ühe õppeaasta vältel Tartus. Õpilaste eripärasid arvestades võib ajutine õppeperiood Tartus kujuneda keeruliseks.

Kuigi hetkel Riigikogu menetluses olev põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse eelnõu¹ ei sätesta erivajadustega õpilaste kooli mõistet, on Kammeri Kooli sõnul erivajadustega õpilastele mõeldud koolide olemasolu endiselt vajalik. Kooli hinnangul tuleks koostada riiklik kava, mis määratleks erivajadustega õpilaste koolide arengu erinevate Eesti piirkondade lõikes. Kammeri Kooli esindajate arvates võiks erivajadustega õpilaste koolide tulevik olla õiguslikult selgem. Eriti keeruline on hetkel meditsiinilise abi pakkumine, mis oleks erivajadustega laste koolides vajalik. Samuti võiksid erivajadustega laste koolid pakkuda erinevaid tugiteenuseid.

Õiguskantsler pöördub **Haridus- ja Teadusministeeriumi poole ettepanekuga kehtestada Kammeri Kooli arengukava kinnitamise kord ning tagada võimalikult kiiresti arengukava kinnitamine. Õiguskantsler palub Haridus- ja Teadusministeeriumilt teavet, kas või millisel viisil analüüsitakse Eestis erivajadustega õpilastele mõeldud koolide olemasolevat võrgustikku ning selle arendamise vajadusi ja võimalusi. Samuti soovib õiguskantsler teada, kuidas tagatakse uue põhikooli- ja gümnaasiumi seaduse eelnõu alusel erivajadustega õpilaste koolides lastele koolitervishoiuteenuste osutamine.**

(3.2.) Kooli dokumentatsioon

Kammeri Kooli õppenõukogu poolt 27.08.2004.a. kinnitatud kooli kodukorra punkt 20 reguleerib kaunis üldsõnaliselt õpilaste ning kooli töötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavatest juhtumitest teavitamise ning nende juhtumite lahendamise korda. Antud punkt näeb peamiselt ette selle, kuidas toimida õpilaste poolt kriminaal- või väärtegevuste toimepaneku korral.

Kooli kodukord ei reguleeri täpsemalt vägivallaaktide lahendamist, õnnetusjuhtumi vms korral tegutsemist, kuigi välja kujunenud toimimisviisid on koolil kõigi olukordade puhul olemas.

Õiguskantsler teeb **Kammeri Koolile ettepaneku viia kooli kodukord täielikult kooskõlla PGS § 32 lõikega 3 ning reguleerida kodukorras, kuidas lahendatakse erinevaid õpilaste ja kooli töötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavaid juhtumeid ning kellele ja millisel viisil nimetatud juhtumitest teatada.**

¹ Eelnõu 412 SE II-1, kättesaadav arvutivõrgus:

http://www.riigikogu.ee/?page=en_vaade&op=ems&eid=516358&u=20090424142704

(3.3.) Hariduslike erivajadusega õpilastel puuduvad vajalikud õppevahendid

Õiguskantsler kontrollis, kas Kammeri Koolis õppivatel hariduslike erivajadustega õpilastel on olemas hariduse omandamiseks vajalikud õppevahendid. Kontrollimisel selgus, et kuigi kogu olemasolev õppevara on kooli poolt tellitud, puudub suurem osa lihtsustatud ja toimetuleku õppekava alusel toimuvaks õppeks vajalikust õppekirjandusest. Erivajadustega õpilastega tegelevatele õpetajatele on see suur lisakoormus, kuna tundide ettevalmistamisel tuleb otsida õppematerjale ning koostada ise igaks tunniks töölehed ja jaotusmaterjalid. Õppematerjalide osas tehakse koostööd Tartu Kroonuaia Kooliga.

Eesti Vabariigi haridusseaduse § 6 lg 2 punkti 5 kohaselt suunab ja korraldab Haridus- ja Teadusministeerium avalike haridusasutuste (välja arvatud ülikoolid) õppeplaanide, -programmide, õpikute ja õppe-metoodiliste vahendite koostamist, tagab nende väljaandmise, annab välja õppekirjanduse kasutamise soovitusi.

Õiguskantsler on varasemalt korduvalt pöördunud Haridus- ja Teadusministeeriumi poole ettepanekuga tagada hariduslike erivajadustega laste õpetamiseks vajalike õppematerjalide olemasolu².

Haridus- ja Teadusministeerium teatas 29.07.2008.a. õiguskantslerile, et ministeerium on kavandanud EL Sotsiaalfondi vahenditega programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“. Nimetatud programm oli ministeeriumi vastuse kohaselt juba kinnitatud ning programmi elluvijaks on määratud Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.

Õiguskantsler pöördub Haridus- ja Teadusministeeriumi poole järelepärimisega küsimuses, kuidas on edenenud programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ täitmine ning millise ajaperioodi jooksul võiksid eeldatavalt valmida esimesed õppevahendid.

(3.3.) Vajalike ametikohtade täidetud koolis

Kontrollimise ajal ei töötanud Kammeri Koolis sotsiaalpedagoogi ega psühholoogi. Sotsiaalpedagoogi olemasolu oleks koolis vajalik, kuid seni ei ole koolil õnnestunud vastavat spetsialisti leida.

Samuti ei vasta kvalifikatsiooninõuetele üks pedagoog, kes lähiajal omandab vajaliku kvalifikatsiooni ning üks kasvataja, kes asendab ajutiselt lapsehoolduspuhkusel olevat töötajat.

Õiguskantsler soovib Kammeri Koolil jätkata jõupingutusi kvalifitseeritud sotsiaalpedagoogi leidmiseks.

(3.4.) Tervisekaitse nõuete täitmine koolis

Kontrollimisel selgus, et Kammeri Kooli hooned on halvas seisukorras.

² Õiguskantsler pöördus antud küsimuses Haridus- ja Teadusministeeriumi poole 28.02.2008.a. ning samuti 26.06.2008.a.seoses Urvaste Koolis toimunud kontrollkäigu läbiviimisega

Viimase kolme aasta jooksul on Kammeri Kooli kontrollitud ja oma ettepanekud teinud Tartu Tervisekaitsetalitus, Lõuna-Eesti Päästkeskus ning Veterinaar- ja Toiduameti Tartumaa Veterinaarkeskus.

Tartu Tervisekaitsetalitus kontrollis Kammeri Kooli 29.09.2005.a., 01.06.2006.a., 06.11.2006.a., 23.11.2007.a., 06.12.2007.a., 20.10.2008.a. Tartu Tervisekaitsetalituse poolt tehtud ettekirjutustest on paljud senini täitmata.

Lõuna-Eesti Päästkeskus kontrollis Kammeri Kooli 27.04.2006.a., 21.02.2007.a. ning 31.01.2008.a. Ka Lõuna-Eesti Päästkeskuse ettekirjutustest on mitmed seni täitmata, sealhulgas ettekirjutus varustada hooned automaatse tulekahjusignalisatsiooniga.

Olukord, kus kooli hooned on laste tervisele kahjulikus ning osaliselt ka ohtlikus seisundis, on vastuolus laste õigustega. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 32 lõikega 1 peab kool tagama õpilaste koolis viibimise ajal nende vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse. Samas laheneb tekkinud olukord eelduslikult seoses renoveerimistööde alustamisega 2009.a.

Kokkuvõte

Kokkuvõttes tuleb tõdeda, et õpilaste võimalused omandada Kammeri Koolis nende võimetele vastav haridus on head. Õpilased saavad lisaks õppetegevusele osaleda mitmesugustes kooli- ja klassivälistes tegevustes (koolis tegutseb 15 huviringi), sealhulgas tegeleda spordiga. Tunnustamist väärivad kooli juhtkonna ja pedagoogide pühendumus ning õpilastele mitmekesise huvitegevuse võimaldamiseks suunatud pingitused.

Suurimaks probleemiks on kooli hoonete halb seisukord, milline olukord eelduslikult laheneb lähiajal seoses renoveerimis- ja ehitustööde läbiviimisega.

Uus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse eelnõu on tekitanud mõningase kindlusetuse kooli edasise tuleviku osas, kuna eelnõust ei nähtu, milline peaks olema riigikoolideks olevate erivajadustega lastele mõeldud koolide roll tulevikus.